

sani meie aijani omma sündinu meie maal nink wõeril mail, nink eggauts neist suremibist poissest, kui ta muido oppust om häste tähhelepandnu, wõip sul mõnd immelikut jutto aijada funningide nink würstide nink väggewide inneiniște tegudest, mes wanna nink vastje ramato kuluata. Opwa ka, mes luggu wõeril mail om, mes meie eßama ümber suren mailmam omma, nink mes täüdetu omma mitmast ja mitmast wõerist taimedest nink lomadest nink kün tööstuggutse innemise ellawa, sel tööstuggu näggo, keel, usk nink ellowiis om. Opwa pojisi ka Jummal loodasju, lome, taime nink kiire, neide seitsi, nimme nink tullu. Väle se sawa poisi harjotetus ligesuggutsen kunstlikun mõdetmisen nink tehendamisen, et nemma wimate fa wõiva wäljaarwata, kui kaugel taewa tähhe tööne tööfest saiswa taiwa laotusen, nink muid nißuggutsid rassedid arwamisi. Vast küsfit nüüd, armas küllames: milles sawa sis pojisi ni mitmasuggutse oppusega waiwatus? Minna kost: sepärrast, et säratse oppuse nink harjotusega neide waim saap ärratetus, terrawas nink sindmas tettus, ni kui haina-niitmine nink mu ihastö finno käe, nink jalla-luikmid kinnitap. Sinna saas kül immetellemä nink pääd rapputama mõnne Kinnasiumi kolipoisi töö nink opmise pärast nink saas sedda tühjas arwamo. Ent na omma kui wäega tarwiliko waimo ärratamisele nink walmistamisele, nink kui sedda es saas kige holega tettus, sis nore innemise es saas fa pärast Uniwersitetin ni hõlpsaste süggawambat oppust wõtma, kui wajja on. Sest täwwelik oppus om ütte majja sarnane, mes pään ehhitetas. Kui majja võhhi ei ole förra-pärast tettu, sis saap pea kui majja ütte külle väle waoma nink lehkmid sama. Ni om fa luggu oppuse nink mõistmise majaga, mes pään ehk waimun ehhitetas, nink sepärrast omaia harjotamise foli ni wäega tulloliko nink tarwiliko, nink

eggamees, se digede taht oppi nink eppuse läbbi mehhes sada, näkko noten põlwen jubba waiwa, et waim saas häste walmistetus. Nink ne mehhe, kelle ammet om noorte innemiste waimo walmista da, peawa sure holega tööd tegema nink waiwa näggema poisse man, nink peawa eßi häste oppetetu nink harjotetu ollema nink ei tallita mitte ütte tühja ehk halwa tööd, õkwa ni kui no tühja wai halwa tööd ei te, kea ma sissen majja põhja müriwa, ehk kül pumeistre awwo-tallitus om, wannikut otsa säeda, kui temma pare om üllessäednu. Koli oppetajide töö ei olle fa sepärrast üts kerge töö, et nemma mitte ütsinda poiste waimo walmistawa, et temma kõowwas saas, enge et nemma fa neid harjotawa kigen hään komben, waggausen nink Jum mala-peljusen.

Säratsid harjotamise-kole tasiwa targa innemise ni pea wajja ollewat, kui Uniwersiteti olliwa säetu, nink fa jubba enne olli neid linun nink Kloostriden nink mõnne Piiskopi, kea wannal ajjal ka ilmliko würsti olliwa, omma omme pää-kerrilude mannu säratsid kole säednu täwweliko oppuse eew-walmistamises. Wõip sis olla, et 400 aijastaja eest jubba meie wanna Tömi-kerriko man särane kool om olnu, ent meile ei olle temimast turembat teedmist jänu.

1630 aijastajal säed Roots, funningas Kustaw Adolw säratsid Kinnasiumi-kole Rijan nink Tartun ülles. Ent Tartun sai kool pea Uniwersitetis tettus, siiski olli tol ajjal fa üts Kinnasiumi-kool kiuwiulitjan. Mõlemba koli kattewa sure sõa ajjal ärra nink weel 60 aijastaja eest olli meie maal nink nimmelt Tartu linan kolitamisega wäega waene luggu.

Sis parrand förge rigi, wallitsus sedda hätta. Jubba 1790 käst keisri-prowiwa Katarina II. wäega pudulist kolitamist Tario-linan parrandada. Ent jubba 1803 aijastajal es olle ennitsest ühhene